

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. III. Évf.

Márkisevei, 1924. július 20.

Broj 29. Szám

Radič v Moszkvi.

Prémurszki národ, kí je pri lajnszki poszlancov-odebéranyí vesz szvojo zavüpanye v Radiča polo'zo, v trósti da z tézav, kí ga kakedno zadávajlo, de jedíno po obečanom deli té poszlancov reseni, csi rëszan isztina, kak rázni lísztí písejo, Radicsa paktum z bolsevickov internaciónálov, je prevecs vka-nyeni. Taki po volítvaj i escse dnesz túdi nê ednomi naocsi vrëjeje szamó posztópánye zakaj je vótum na Radiča dao, pôleg toga pa má vszáki dén szam szebi na ocsi vrcsti, kak sze tó csúje vecskrát: „zakaj szmo dáli vótum na Radiča.“

Zdaj pa gda sze csúje pak tëranye Radiča v Moszkvi z bolsevickami, noszi vszáki nyegov volílec pecsíne na dúsnoj vëszti szamo záto, ár je z-tem szam podszebov szekao vëko z-steré je szpadno v-dnésnyo globocsíno.

Kmet i bolsevickem je telko kak vóda i ogen.

Radiča pogájanye z Moszkovszkov internaciónálov je cserbina na kmetskom presztízi, náimre pa na tisztoza kmeta presztízi steroga Radič kak nyega apostol zasztópa, od steroga je z lépo glaszécsi recsmí zadóbo zavüpanye. Záto do nê kmet nego nazádnye szam Radič i nyega verníki 'zalüvali, ár próti kmetskomí razburjanyi i tihomí vráznísví je szam kmet nájbógsi vracsitel. Tó tikajócse nazadomescsenyé zaosztáti nemre, csi-rávno ka sze múdi.

Kmétska internaciónála je pa nê szmíeha vrédna. Csi 'ze delavszka internaciónála léko ekszítëra, bi kmétska sztókrát bole mogla, ár je kmetov sztókrát telko kak delavszta. Dokecs pa rédni kmétszki organizácij v poszamezni krajínaj i dr'závaj nêga, szí od internaciónále miszlíti nemremo. Bár ka kmétska internaciónála 'ze obsztóji, tá je pa namenjena szamo za kmeta (v Prági), kí pa je mirnësega cíla i szamo záto, da sze naj kmétski sztan szvetovno pobógsa, stere-stécs dr'záve kmeta nevóle szvetovno, od celoga szvetá kmetov pomágajo.

Tó je szamó odszébe razmeta kmétska potreba, vu stërom bi sze pa vszi kmeti zarazmeti mogli. Z tóv internaciona-

lov csi bí Radič v sztíke sztópo, bi mogao vszáki kmet hvále'zen bidti. Ali z internacionálov, kí je zrász komunizma, kí nepozná lásztínszke pravice, túdi tak nê zemle lászt máloga kmeta, nego naj bô „vszé nász,“ je odkríta kolera za kmeta szamo záto naj sze potrdi zavüpanye v Radicsa od komunisztov, kí bi túdi ga pripomogli do pune mócsi v dr'závnom ravnanyi — v bodócse. Kelko pa dobí na kompi,

telko zgübi na vámi.

Csi 'ze vervati moremo rázni lísztov píszávi, je posztópánye Radiča nezavaunoszt próti národi, kí je po zapelívoszti zavüpanye nyemi daló, záto je nájbógsé meszto za nyega túdi i potomtoga — Moszkva. Zanász je zeléna internaciónála, ali szamo tiszta, kí nam pomore v nasi potrebjaj po mérnój i právnój pôti.

Král v Beográdi.

Velke konzultácije zavolo politicsne kríze v navzócsonozstí kralá.

Politicsna situácija sze níkak nemre razcsíszttí, pomágala je níti Pasicsova pôt k kralé v Bled, kí je tam büo na letovicsi. Razvedrenyé politicsne kríze sze níkak ne káze. Gucsíjo sze rázne kombinácije ali fakticsnoga znati níká nemre. Kombínácije, koncentracíje z Ljuba Jovanovicsom predszednikom parlamenta szo negvüsne. V-tom námeni bi Pasic odsztópo i politicsno 'zivilénye na en csasz zapüsztó. Doszedásnya

vláda volítvi 'zelé na vszako formo ár je mislénya ka koncentracíjszka vláda z tisztoz opoz. partájov, kí je z Radicsom v voszkési sztíka, neszmé ravnati dr'závo.

Kríza sze more v krátkom resíti, bojdiszi na tó ali ovo formo, záto je prisao domó v Topolo idócs, kral, da naj sz v pod nyega predszedüvnyom obdr'zánom gyülési sze dugoványe szkoncsa.

Szporázum med Radicsom i Moszkvo.

BEOGRÁD Po vervanyavrédni glászi v Beográdi szledécsi gucsi kró-zíjo: Radič je v Moszkvi navdüseno büo szprejeti. Pogájanya med Radičom i Radekom, — szekretár komiteja— szo szkoncsana V glávnóm je Radič szledécsó pogodbo podpíszao z Radekom: 1. nezaviszna delavszka partája Jugoszlávíje sze podvrze

Radicsi, rávno tak pod nyagvo ravnanye komuniszticsna organizácija; 2. po navodilaj balkanzsko-centrálno-ga komiteja v becsi de zapovedávao Radič; 3. kak nájprvé sze naj pozové gyülës komunisztov, kmetov i szeparísztov; 4. Radičovi poszlanci naj povrëjejo parlament i naj delajo szamosztójno brez opozicíjszki vodítelov.

Nóvi incidens na Italijanszkoj granici.

Italijáni szo sztrélali na jugoszlávuszki autó.

LJUBLJANA. Dimitrijevič Vá-sza carínszki naddirektor i Rafajlovič direktor carine v Rakeki szta sze z automobilom pélala z Planine na Logátec. Blüzi Logateca, gda je autó pokre granicsnoj ceszti sô, szo z tali-

janszke sztráni deszét sztrélajov dáli na autó. Vozníki szamo szrecsi májo zahválíti ka szo 'zívi osztali.

Od dogódká szo taki refereráli v Ljubljano kí szo komissíjo poszlali za preiszkávo.

Vôgri szo nê písztíli notri Ninčičov szalon vagon.

BEOGRÁD. Dr. Ninčič Momcsílo sze v Prágo na konferencíjo pepelavsi v poszebnóm szalon kólaj vozo, kí je k brzovláki büo príkapcseni. V Szubotico pridócsi szo mogli szalon kóla odkapcsítj i na brzovláki rczervérati kupé za minisztra i za nyega szprevodnike, ár je Kelebia posztáje vodja nazánnye dao szubotiskomí nacselníki ka vozá nepüsztí notri, ár je nê prígláseni prí vogszkoj vládi.

Dogódek je o'zalo Ninčiča i je erkao, ka je tó 'zaljenyé nyega csészti i dr'záve SHS.

Bóde kuluk?

BEOGRAD. Miniszter gradbe je 30 milion dinárov proszo za popravo cëszt, stero nyemi je financ miniszter nê dovalo. Zavolo toga je nesztálno csi sze poprave nebódo z kulukom godíle.

Je vsze mogócse!?

Telko sze je trüdo eden i drügi, túdi je oblászt radevóle sla na róke tisztim kí szo voló meli organizérati edno ali drügo drústvo ali zvëzo edne ali drüge sztroke, nazádnye pa szamo — kak je vidíti — záto, da naj níkelko odgovornoszti z szébe na tá drústva, zadrüge porínejo, ár pri rédni organizácíjaj rávno telko mámo kak prvle, ali escse menyé.

Rázni gremíji i zadrüge szo nasztávlene rávno záto, da naj szvojo sztroko, szvoj sztan obvarüjejo pred nezakonítimi nerédmi, kí sze nê ednök godíjo od rázni nedosztójni elementov. Gda sze je drústvo v tom námeni nasztavílo, tomí námeni túdi zadosztíti csé z-tem, ka príjáví vsze nerédnoszti i presztópke kí szo nê szamo izigrácsi za tó potrební zákónov nego i túdi podkapácsi rédnoga sztána. Tó pa vsze zaman. Naznanis ali ne je vszedno. Paragrafa szígurnosz z oszténe tak, da sze nazádnye escse krívci poszmehávajo nê szamo z zákónov i oblászti nego z ovadítela szamoga túdi, szramoten 'gescheft' pa escse témbola tirajo naprê, nê ednök pa v navzócsonozstí szami oblásztni orgánov, stero je nê v máloj meri podkapács té respekta. Tak de zaman organizácija, vóle do dela nebódo.

* * *

Mí szmo miszlíli ka szamo prírász v Prémurji je tak máli prosztor za lüdi pa szmo sze zmótili, ár okóli Slovenski goríc 'rávno tak nemajo meszta lüdjé (nisterní) v hí'zaj kak koli prinasz. V ednoj vesznici tam je edna krcsma na eden stok viszika. Jesztete dve krcsmenivi hí'zi kühínya i meszníca, spájsz odszpodí, v stoki pa stíri hí'za i edna kühnya itd. I dönok gde more szírmák krcsmar, sztarec v 65 leti szpatí szvojev sztárov 'zenóv? Csüdújte sze csloveke szmilüvájocsi lüdjé — v stoki v gangi (vorhausi), ár 'zandárje májo zaszedeno vsze ovo za szlüzbene preszto-re, eden penzionérani 'zandár pa nescse vóidti, drügi 'zandár pa kí je k drügoj posztáji premescseni pohístvo má tam. I sztarcí lasztníki pa morejo v gangi szpatí. Zdaj escse, ali ka do v zímí? — Nê szamo prinasz, túdi indri v SHS. szo lüdjé — vó z hí'z zraszli. — Póleg sztanoványszke oblászti nê sztanüványa, póleg agr. reforme pa sze ne dobí zemla.

Prayo

Schicht

SCHICHTOVO-milom z znamko „JELEN“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s Schichtovim-milom samo enkrat po perilu

potegneta, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

Felszabadítottunk beneteket!

Ezeket a sokat jelentő szavakat halljuk akárhányszor szlovén testvéreinktől. Igen nagy előszeretettel szonokolják ezeket az igéket, valahányszor alkalmuk van beszédeket mondani, főként politikai természetű összejöveteleken. És ennek a kijelentésnek mindig olyan ize van, mintha mi prekmurjeiek szlovén testvéreinek tartoznánk hálával és köszönettel az általuk részünkre megszerzett felszabadításért.

Nem akarunk most arról elmélkedni, hogy bennünket prekmurjeieket tulajdonképpen nem kellett felszabadítani, mert mi semmiféle vonatkozásban nem éreztük magunkat felszabadítandóknak, mi azóta amióta ezen a munkánk véres verejtékével öntözött földön lakunk, mindig szabadok voltunk és semmi rabszolgaságot nem éreztünk, hanem arról szeretnénk egy kissé csevegni, hogy játszhatja-e a felszabadító szerepét az, aki voltaképpen maga a felszabadított?!

Mi prekmurjeiek területileg Sloveniához tartozván kizárólag csak szlovén politikusokkal érintkezünk s amennyiben egyáltalán van ilyen az SHS államban, szlovén fennhatóság alá kerültünk. Az egész mai Szlovenia Ausztriához tartozott s épen olyan része volt az osztrák örökös tartományoknak mint, ahol mi a magyar szent korona országainak egyik kis részét képeztük. Mind a ketten nemzetiségi kisebbség voltunk.

Mindennek dacára azonban egy igen nevezetes különbség volt közöttünk. Amíg ugyanis szlovén testvéreink bár sokszorosan többen voltak mint mi, fájdalmasan voltak kénytelenek érezni az osztrák elnyomatást, addig nekünk egy cseppet sem fájt a magyar járom s amíg a

Mura jobb partján lakó fajtestvéreink tele voltak jogos panaszszal, addig nekünk ilyenre sohse nyílt meg az ajkunk Mi sohse éreztünk nemzetiségi sérelmet, mi nem éreztük soha vend származásunknak és fajunknak hátrányát, de ugyanezt nem mondhatják el magukról szlovén testvéreink, kiket a rövidlátó osztrák centralistikus politika eléggé zaklatott.

Vagyis az az új állámalakulás, mely a győző csoporthoz tartozó Serbia fennhatósága alatt az SHS. királysággal keletkezett, voltaképpen nekik hozott felszabadulást, részünkre ígerte a nemzeti fejlődés szabadságát, tehát ők, a mi szlovén testvéreink tulajdonképpen a felszabadítottak s így annál kevésbé lehetnek a mi felszabadítóink, mert elsősorban maguknak volt szükségük a felszabadításra.

A murska-sobotai önk. tűzoltó egyesület 40 éves jubileumához.

III.

Az egyesület működés hasonlítható a tenger hullámzásához, mely egyszer magasságra emelkedik s más-kor alább száll. Szomorúan kell bevallanunk, hogy nálunk ezidőszerint az érdeklődésnek apályja következett be, reméljük azonban, hogy csakhamar az ismét magasra fog emelkedni és egyesületünk megérdemelt virágzásnak fog indulni.

Pedig ez az év sok tüzesetet örökít meg. Ekkor éget le Kuszter Márton háza, Grimling Rudolf háza, nagy tüzek dúltak Rakičánba és Markusócon, különösen az utóbbi községben, hol tűzoltóink egész nap dolgoztak, egy közülük sulyosan meg is sebesült és csak így sikerült a községet a pusztulástól 2 lakház és néhány istálló feláldozásával megmenteni.

A nehéz viszonyok közepette is ez évben t. i. 1888 év június 6-án lépett be egyesületünk az országos tűzoltó szövetsége 35 működő taggal, és pedig azért, mert okulva a markusóci eseten ez által a működő tűzoltók életbiztosításhoz jutottak.

Az 1889 év az átszervezés munkájában telt el és ennek eredménye lett az április 7-i rendkívüli közgyűlés, a mely az egyesület élére a következőket állította: elnök Kovács Károly albiró, főparancsnok Pintér Géza, alparancsnok Meixner Mátyás, segédtszif és jegyző Nemes István, pénztárnok Horváth György, orvosok dr. Czipoth Zoltán és Mintsek Gáspár, szertárnok Stevan-csac András, osztályparancsnokok Bácz János, Vüjecz György és Kúhár János, választmányi tagok Sömen János, Rituper József, Schulhof Mór, Agustich Pongrácz, Faschinger József, Hartner Károly, Gáspár Ferencz, Török Ernő és Stebich Ignác.

Megindult újra az élénk élet. Az egyesület új felszerelést, a tagok új ruházatát kaptak. Az egyesület tervezete részben belekerült a megyei és országos tűzoltószövetségi általános szabályrendeletbe. Az egyesületi vagyon is tetemesen szaporodott. Maga az egyesület ez évben 1889 május hó 29-én fényesen rendezte el az akkor bérnyelésre ideérkező megyéspüspök ur fogadását.

A vezetésbe Pintér Géza és Nemes István hamar belefáradtak és az 1890. évben a június 14-i közgyűlésen a parancsnokságot már teljesen Meixner Mátyás vette át, a segédtszifet pedig Györfly Béla. Ekkor az egyesületi vagyon még oly állapotban volt, hogy

az egyesület a muraszombati toronyórára adhatott 64 frt-ot és részt vett a csákányi jubiléris tűzoltó ünnepélynek a saját költségen új egyesületi szolgájának Gredár Antalnak pedig évi 15 frt. tiszteletdíjat szavazott meg. Maga a vezetés teljesen Meixner Mátyás kezébe ment át, mert az elnöki tisztségről Kovács Károly is lemondott eltávózása miatt.

Beállt aztán egy bizonyos stagnálás. Ebben 1892 március 30-án az elnökséget Horváth György vette át, majd július 5-én már Bölcz Béla, ki-nek segédtszifje lett Wilfinger Károly.

Szép és lélekemelő momentummal végződött be az 1872 július 5-i választmányi ülés. Ez mondotta ki, hogy tekintettel arra, miszerint az egyesület már 10 éves multra néz vissza, ennek az emlékére egy zászlót szerez be és a zászlóanyai tisztségre meghívja gróf Szapáry Gézáné szül. Györy Mária grófnét. E határozatot a július 14-i közgyűlés apróbbal, a mikor gróf Szapáry Pált tiszteletbeli főparancsnokká, Takáts R. Istvánt pedig tiszteletbeli titkárrá is megválasztották.

Maga a zászlószentelési ünnepély 1892 augusztus hó 28-án folyt le részben a várkertben részben a gesztenyésben. Ugyanakkor kiadatott 24 db ezüst érem és 300 db emlékérem. A zászló alapköltségét 300 frt-t az egyesület viselte, a többit a zászlós anya. A zászló maga Kriszta és Társa budapesti cég műve. Kettős felirata van, egyik oldalon: A muraszombati önkéntes tűzoltó egyesület 1882 — 1892, a másik oldalon pedig: Istennek dicsőség, embernek segítség. A zászlóba vertek szegeket: muraszombati plébánia, járásbírószág, szolgabírószág, adóhivatal, muraszombati s délvasmegyei takarékpénztár, kaszinó, ügyvédi kar közjegyzőség, gazdasági egyesület, állami és róm. kath. iskola, dal- és zene egyesület, evangélikus hitközség, izraelita hitközség, orvosi kar, Muraszombat városa, pénzügyörtség, csendörtség, postahivatal és gróf Szapáry Géza. (Folyt. köv.)

Izjava M. Arcibaševa.

(v procesu Konradi)

Državni in zasebni uslužbenci so prenehali z delom ne želeč sodelovati z roparji in rablji.

Izmučeni in razpadajoča armada je kljub temu imela dovolj moči, dvigniti iz svoje sredine mnogoštevilne oddelke, za oboroženo borbo z njimi. Najkulturnejši obmejní deli Rusije so se kmalu odcepili od okuženega centra, celo takšni obmejní deli, ki so skoro organski zvezani z njim kot Ukrajina in Sibirija in so poskušali, pretrgati to krvavo zvezo. In končno je kmetski stan, ki tvori ogromno nadštevilnost ruskega naroda, odgovoril boljševikom z silnimi vstajami, ki so kot krvavi valovi poplavlili vso površino ruske zemlje. In to krvavo valovje še do danes ni poleglo.

Če boljševiki trdijo, da so zmagali v sporazumu in s pomočjo široke množice ljutstva, je to laž in obrekovanje naroda.

Zmagali so samo radi tega, ker je v ognju meščanske vojne, katero so oni zanetili, razpadla volja naroda in so se probudile slepe uporniške sile ter je nastala mrak anarhije in razpad države.

V tem kaosu je brezpogojno morali zmagati ne pravičnejši, temveč odločnejši, nesramni in neusmiljeni.

Takšni so se pokazal boljševiki. Zdrobljeno voljo naroda so oni udušili z svojo neusmiljeno voljo za vladanjem.

Ogromna večina ruskega naroda je sovražila in še danes sovraži sovjetsko oblast, katera se drži samo neusmiljenim terorjem, kakoršnega še svet ni videl.

Razmerje tega terorja še ni mogoče natančno predstaviti. Človeška pamet celo človeška domišljija si ne more predstavljati brezno groze in trpljenja, v katero so boljševiki strmoglavili ruski narod.

Zasledujoč svoje brezumne načrte, takoj vpeljati v prosjaški in divji državni kumonistično obliko, nezračunajoč z zahtevami gole stvar-

nosti, so razrušili vse življenske arterije države.

Uničili so upravni aparat, prenehali z trgovino, ropali banke, ubili privatno inicijativo in rezultati so se takoj pokazali: proizvodi so padli, poljedelstvo zmanjšano, promet zamrl; v rodovitni Rusiji, katera bi mogla biti žitnica celi Evropi je nastala lakota, v zemlji nepreglednih gozdov zavlada je mraz; na neizčrpiljive vrelce petroleja je legla noč z črnimi oblaki; mesta so se spremenila v grmade ledenih razvalin, po katerih so razlili, uvijajoč se v zadnjo raztrgano obleko, pokriti z blatom in golaznijo ljudje, od lakote, mraza in strahu odvedeni do krajnega obupa, do propada človeške podobe.

V sredini lakote, mraza in temne puščave pa so svetlo zagoreli nočni ogenji »črvčijake«. Tam se je nadaljevalo neprenehoma-dan in noč-tekem mnogih let težko, krvavo delo: v blatnih podzemeljskih prostorih, brez sodišča ie brez preiskave so razstreljevali tisoče ljudi. Njih imena veš Ti, o Gospod!

Njih imena mi nigdar ne zvemo ker večina njih ni bila registrirana niti v arhivih »črvčijacke«. Necenč človeško življenje boljševiki jih nišosteli, nasprotno se je smatjalo hudo-delstvom, če je nepoklicani gledalec zbiral podatke o delovanju »črvčijackih« komisij -- kaznovalo se je z razstreljanjem. Vedeti moramo, da je »črvčijacka« delala po celi, velikan-ski Rusiji, po vseh mestih, po vseh le malo večjih vaseh, po vseh želež-ni-ykih postajah.

Le malo nam lahko predstavijo njeno delavnost slučajne številke, kate-re je obelodanila od krvi pijana in brezdušna »črvčijacka« v teku nekol-iko mescev 1921. leta, radi zastrašit-ve moskovskega prepivalstva. Število žrtve, ki so padle od ene same takšne mestne klavnice, kolebalo je od 1500 do 2000 ljudi na mesec. V to število niso vzete žrtve, sami Moskvi delno-čih komisij vseruske črvčijacke krvavavega tribunala vojske za notranje varnost in »želežniške čke«.

(Dalje.)

GLÁSZI — HIREK

— **Zahvála velikoga 'zupana.** Szrezko poglavarsztvo nam poszlalo dopisz, ki vszebúje velikoga 'zupana telegram vu sterom sze zahváli obcsinsztvi za szprijetev nyegove oszobe za csasz túbivanya. Telegram sze szledecse glászi: „Dajte naznánye vszem tisztim prebivalcom poszamezni krájov szreze (okraja), ki je moj prihód pocsasztilo toplo zahválím. Veliki 'zupan: dr. Pirkmajer.“

— **Tolvajija 'Zöks Terezija v Vidonci sztojécse hízo,** dokécj se ena na nyivi za poszlana bíla, 7. VI. szo neznáni csinitelje notri vdili i odneszli za 2000 Din vrednoszti ráznoga perila, oblêke i robcov.

— **Nájfalési bicikli je szegavecs tiszti steri sze brez pênez dobí.** Tak szí je miszlo túdi niki 'zivoten cslovek, gda je preminôcsi tjezen broj 544.301. „Erika“ iména bicikli, lász Földvári Pála z Sela v tó formodjao dale. Csinitela, ki je neznáni sze zaszledúje i túdi vszáki ne 'zandár ga léko primle p.ikom nájde toga broja i márke bicikli i ga nájdá blíznyemi 'zupani ali 'zandársztvi prék.

— **Razglasz.** Na podlági minisztersztva vojne sze szprimle 200 mladénicsov v in'zenerszko podoficirszko solo „kralja Petra Velikoga Osvobodilca“ v Maribori z civilszki i vojáski oszobi, ki szo 17 do 21 létaszari. Podróbnoszti sze zvejo pri szrezkom poglavarsztvi.

— **Kvár od tocse.** Vszi obcsinszki 'zupáni tiszti obcsin gdé tocsa vecs ali menyé kvára vcsíníla móreje té kvár povprecсно, tó je po vkúpnom zneski cenjeno kvára vrédnoszt szlú'zbeno notri zglásziti 'zandársztvi ali oblászti. Tó je na haszek pri predpisúvani porcije.

— **Radicsovo sztranko vláda** razpúsztiti namenyáva zavolo toga ár sze zdrúzila sz komuniszti i ár Radics z ruszkimi bolseviki paktera.

— **Vabilo.** Prostovoljno gasilno društvo v Murski Soboti proslavi štiridesét-(40)-letnico svojega obsztoja v Murski Soboti v nedeljo, dne 3.-ga avguszta 1924 na glavnem trgu velike občine (na šetnji pred Sapáry-jevem parku.) v slučajú slabega vremena pa v prostorih hotela g. Dobrai-ja. Spored: I. Dne 2.-ga avguszta (v soboto) zvečer ob 8 uri na čast občinstva svečana bakljada z godbo. II. Dne 3.-ga avguszta (v nedeljo) predpoldne ob 5 uri budnica, ob 8 uri sv. meša v katoliški cérkvi, ob 9 uri božja služba v evangelski cérkvi, ob 10 uri sprejem in pozdrav sodruštév pri gasilnem domu, potem gasilska vaja ravnotam, ob 11 uri slavnosztvo zborovanje pred gasilskim domom, ob 12 uri svečan sprehod po cestah velike občine in razhod, po-

poldne ob 15 (3) uri pričetek svečane veselice v kostanjevi šetnji, v slabem vremenu pa v prostorih hotela Dobrai z naslednim sporedom: 1. šaljiva pošta, 2. serpentinska vojna, konfetti, i. t. d. 3. veliki zračni in umetalni ngenj. Svirata godbi Baranja in Horvát. Vstopnina: za vsako osebo 10 Din. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. K nájobilnejši udeležbi vabi odbor.

— **Főispán köszönete.** Járási főnökség értesít bennünket, hogy főispánunk ittlétére vonatkozólag tőle a következő táviratot kapta: „Adja tudtára járása különböző helyeken lévő azon lakosoknak, kik az én jövetelem tiszteletére zászlókat tűztek ki, hogy ezen megtiszteltetést a legmelegebben megköszönöm. Dr. Pirkmajer főispán.“

— **Biciklilopás.** Az elmúlt héten Földvári Pál seloi lakos 544.301 számú „Erika“ jegyű biciklijét ismeretlen tettes elemelte. Ki tudna róla jelentse a tulajdonosnak vagy a csendőrségnek.

— **A tolvajlásra koraérett.** Ritka események közé tartozó ügy került a hatóság elé, mely egy fiatal cigány lopásügyét képezi. Sárközi József zenavljai 16 éves cigány három kisebb testvérével édegel szülők és gondozók nélkül. Feltűnő volt már régen egyeseknek, hogy miből tartják el magukat, míg most végre a dolog tisztázódott. T. i. míg Sn ep Julija Budinci lakos f. hó 14-én a mezőn foglalatoskodott, a fiatal cigány betört lakásába s elvitt onnan 2200 Din értékű fehérneműt (ruha, ágyruha stb.), azt az erdőben egy lombhalmazba ásta el. Mikor a csendőrség nyomon követte felmászott a fára, azonban itt is észrevették s átadták a bíróságnak. Avval védekezik, hogy mint egyedüli „családfenntartó“, másképp nem tudja el- tartani fiatal három testvérjét.

— **Kühár—Titán sajtóper vége.** Tudott dolog, hogy Titán János Černelavcei lakos postás még a múlt év novemberében a „Novine“ és „Nas Dom“ című lapokban Kühár István lapunk szerkesztőjét illetlen módon élesen megtámadta. Ebben az ügyben Kühár részéről megindított sajtóperben f. hó 16-án lett volna a maribori törvényszéken a tárgyalás, melyre azonban sor nem került, mert Titán kérésére Kühár a pert visszavonta azon kikötéssel, hogy Titán saját költségén ad a „Novinába“ és „M. Krajnába“ egy sajnálkozó nyilatkozatot, fizeti az összes jogos költségeket és fizet a M. Sobotai ev. diákokthon javára 1000 Dinárt. Az ügy evvel befejezést nyert.

— **A vasuti tarifák leszállítása.** A közlekedésügyi minisztérium felhívására a novisadi Gyáriparosok Szövetsége foglalkozott a vasuti tarifák leszállításának kérdésével és erre vonatkozóan javaslatot terjesztett be a minisztériumnak. A szövetség a javaslatban a

gabona, fa, szén, kő, konzerv és kender szállítási díjszabásának csökkentését kéri a kormánytól.

— **Prága lakosságának husz százaléka vérbajos.** Prága város képviselőtestületének ülésében a főpolgármester bejelentette, hogy a város tehetetlenül áll a prostitúcióval szemben. A városi orvos szerint Prága lakosságának husz százaléka vérbajos. A hatóságok csak az uccai nőket csukják le, ellenben tehetetlenek a barokban és a borozókban sarjadzó prostitúcióval szemben.

— **Határmegállapító csehszlovák bizottság balesete.** Pozsonyból jelentik: A Salgotarján—Fülel között működő határmegállapító bizottság csehszlovák tagjait végzetes baleset érte. Autójuk śles utkanyarodásnál ötméteres árokba fordult. Zenovics Ernő dr. beszterbányai főkapitány életveszélyesen megsérült, sulyos Kriskó főbányásztanácsos sérülése is, a többiek könnyebben sérültek. Bedy sofört, aki maga is fején és mellén zúzódásokat szenvedett, letartóztaták. A határmegállapító bizottság részben új csehszlovák tagokkal folytatta működését.

— **Kina elismeri Szovjetoroszországot.** A kínai kormány rövidesen diplomáciai lépéseket tesz a szovjetkormánynál, hogy a két kormány Pekingbe, illetőleg Moszkvába kölcsönösen küldjön követet.

Tr'ztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

100 kg.	Psenica—Buza	Din	—300
»	» 'Zito—Rozs	»	—225
»	» Ovesz—Zab	»	—250
»	» Kukorica	»	—250
»	» Proszó—Köles	»	—300
»	» Hajdina	»	—255
»	» Szenő—Széna	»	50—75
»	» Graj—Bab csres.	»	—550
»	» zmésan—vegyes bab	»	—400
»	» Krumpli	»	75—100
»	» Len. sz.—Lenmag	»	—
»	» Det. sz.—Lóherm.	»	—

1 kg.	III.	II.	I. prima
Biköv.	Bika	13-	14- 15- 16-
Telice	Üsző	11-	12- 13- 14-
Krave	Tehén	6-	8- 11- 12-5
Teoci	Borju		12- 15-
Szvinyé—Sertés			19- 20-
Mászt l-a—Zsirf-a.			42-50
Zmésaj—Vaj			40-
Spé—Szalona			32-50
Belice—Tojás 1 drb.			1-

Velika polétna veszelica

bode obdržána 27. julija 1924 v RÁDINCI v vszé presztoraj krcsme goszpoda

VÜJEC FRANC

Igra Baranya z Murske Sobote. Sto sze ocse dobro csütüli dobro jeszti i piti sze tém pótom potom pozáva.

ELADÓ 1 éves valódi farkaskutya. — Bövebbet LEGENSTEIN-féle kávéházban.

SALONIT

je nájbögsa pokrivátja pala. Bögsé je lak kaksastécs drüga pokrivátja náprava ár je lehki, nezgorivi i trplívi, záto túdi nájfalési „SALONIT“ je po nígdasnyem Hatschekovom ETERNIT sistemi narejeni. Delajo ga v SOLINI pri Spliti. — Prékurszko szkladiscse je pri:

ČEH & GÁSPÁR tr'zovini v MURSKA SOBOTA.

Vsze potrebnó sze zvé túdi tam.

CVETICS JÁNOS

rőfös és rövidáru kereskedő

M. SOBOTA Cerkvena ul.

üzletében a legfinomabb szövets a legolcsóbb vászon kapható. Férfi, női és gyermek fehérneműek mérték utáni készítését elvállalja. Kész férfi ingek (házi-lag készítve) raktáron. Finom és olcsó áru, pontos kiszolgálás, modern munka.

Tanulónak

felvétetik egy jobb házból való fiu a Prekm. Tiskarnában.

Eladó birtok.

Titán József gabonakereskedő Černelavci és apósa Benczik János Alsómorác, más vállalkozás miatt eladják földbirtokaikat a hozzátartozó házakkal együtt. Nyilvános árverés Černelavcin julius hó 27-én d. e. 10 órakor és Alsómorácra aug. 3-án d. e. 10 órakor lesz megtartva. Érdeklődni bármikor lehet a tulajdonosnál.

K oudajo grünta.

Titán József z Černelavec in tészt Benczik János z Moravec ta za volo drügoga ksefta odávata svoje grünte z pripadajočimi hižami vřed. Javna licitacija bode v Černelavcin juliusa 27-ga popoldnévi ob 10 vöri v Moravcih pa aug. 3-ga pred poldnévom ob 10 vöri. Pozvedáva sze lejko gda-koli pri imenüvani goszpodaj.

Pénezi — Pénz

1 Dollár	= D.	82-
100 Kor. Budapest	=	0-12
100 Kor. Becs	=	0-1185
100 Kor. Praga	=	2-50
1 lira	=	3-57
Zürichben 100 Din	=	6-45 sfrk.

Z-haja vazáko nedelo. — Naprêplacilo za: 1 leto 47, pò 24 frtao 12 Din. Zvôn SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din létuo. Cêna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1-50 Din rekláma 1-— mali ogaszi 0-70 Din i dávek. Pri vecskrát popúszit.

Rôkopiszi, ki sze ne szhránijo i ne vrnejo sze poszlajo: Reditelszto i oprávniszto Mòrszka Krajina M Á R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA. — Postai csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal 20. posta MURSKA SOBOTA. — Postatakarék száma száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára: 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Dinár. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár □ cm-ként: szövegeköt és nyiltér 150, rendes 1-—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

Gazdálkodás

A tej.

Irtá Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobota.

II.

Jól tette ha nem itta meg. Csak az esik jól és csak azt emészti meg a szervezet kellően, amit gusztussal fogyaszt. Az undorral fogyasztott ételt-italt legtöbbször a gyomor visszahajtja, ha még olyan tiszta és egészséges is az!

Ma még mesterségesen nem tudunk tejet előállítani és azért a pesti központi tejcsarnok finom teje is csak tőgy (tejmirigy) váladéka volt, bármilyen fényes csövekből jött legyen is az; — de a kezelése, tisztítása a tejnek, ez adja azt a jósdgot, a zamatot, elveszi a tehén-, iszfállószagot, amit a kezeletlen tejnél mindenki észrevehet, aki csak néha-néha jutott abba a helyzetbe, a kétféle tejet egyidőben izelhetni.

A tejmirigy a nemi étellel nagyon szorosan összefügg. A tejet a természet kizárólag a csecsemő, a borju, a csikó, stb. táplálására adta. (A mindenre éhes ember megrabolja az anyát: a tehenet, a kecskét, a lovat, a szamarat és kifeji, saját élvezetére.) Ezért van, hogy az állatok nem adnak egész éven át állandóan tejet, hanem csak addig (és ezt összetételben változóan), amíg megzatja megnő, gyomra, bele is teljesen kifejlődik, megerősödik, hogy azok egymaguk megtudják emészteni, (felszívódásra alkalmassá tenni) az általuk bekebelezett a megkeresett vagy az állat elő tett tápszert, élelmet, melyet nem anyatej alakjában, hanem az állat- növény- és ásványvilág nyújt.

A tej főleg vízből, kétféle fehérjéből (kazéin, albumin) tejcukorból, zsírból és sókból áll. Ezek keletkezése a tőgyben nagyon komplikált módon történik. Kémiai folyamatok, fizikai hatások össze-vissza egymást követik, amíg a tejmirigy a vérből, a nyirokból, a saját mirigy állományából a fehér vérszövet közreműködésével elkészítette a tejet.

Gazdák ne felejtsetek el, hogy a tejképződés, a tejaválasztás sok más (talán mindegyik) szervtől, egy bizonyos fokig az agytól is függ. A kedélymozgalmak a tejminőségét és mennyiségét megváltoztatják. Ezért kell szépen és jóindulattal bánni a szoptatókkal, a tehénnel, hogy »jámbor fajta« legyen, jó és sok tejet adjon, sőt némelyiknél, hogy egyáltalán »leadja a tejet«. Van olyan, ha észre veszi, hogy megakarod fogni a bimbóját, — máris rug. Az ilyenekkel sokáig vesződhetsz amíg le adja a tejet. Szelid bánásmóddal még a »legszemérmesebbet« is engedékennyé változtathatjuk.

A tejmirigy a láktációban (a tejelési időben) állandóan készít tejet, de sokkal gyorsabban és erélyesebben

készíti, ha azt megnyomkodjuk, masszáljuk, megmossuk, aztán letöröljük róla a piszkot, port, nedvességet. A borju is alig, hogy a világra jött, (erre senki nem tanította, sem magától nem jött rá) tehát öntudatlanul »nagyokat döf rajta« és ezáltal ingerli a tej elválasztására, a tej leadására. Ur Isten! tudta-e ezt Arany János, amikor a »Családi kört« irta, mert nagyon találó a »pedig« szó e sorokban: »Csendesen kérődzik, igen jámbor fajta, (azaz sok tejet ad) Pedig éhes bírja nagyokat döf rajta.« (mégis fura, hogy annak ellenére a borja nagyokat döf.) —

A gazda is meleg vízzel mossa meg az előzőleg szárazon ledörzsölt tőgyet azután nyomkodja, masszálja meg egy kicsit és végül törülje meg szárazra, csak azután fejje!

A tőgy kétféle tejet készít. Az első tej (szüléskor) a főccstej, kolosztrum tej. Ez sárgás vagy barnás színű, nyulós, sós, sajátságos ízű és szagú. A szopó állatra hashajtó hatása. Nagy fehérje tartalma miatt igen tápláló, felfőzésekora a fehérje, — mint a tojás fehérje, — összemegy, a kémikus úgy mondja, hogy »kicsapódik«. Ebben a tejben apró (csakis mikroszkópiummal látható mozgékony gömböcskék (kolosztrum testecsek) vannak. Ezek maguktól mozognak, alakjukat változtatják. Pár hét múlva eltűnnek a tejből. (Polyt. köv.)

Sport autókocsik,

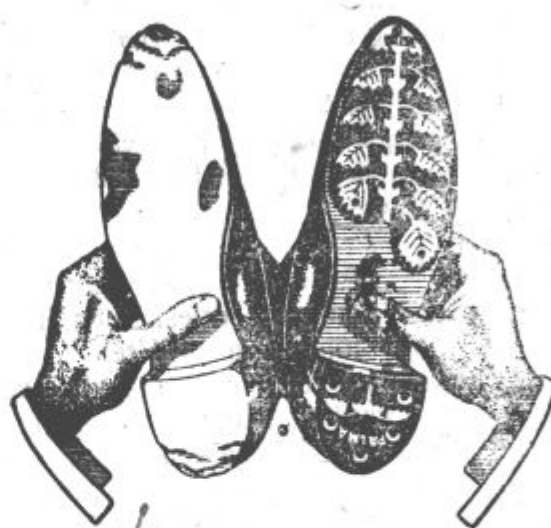
legujabb alakításu hatüléses nagyon keveset használtak, villanyvilágítással, összes kellekekkel modernül felszerelve helyszüke miatt jutá- —: nyos áron eladó. —

Cim a kiadóban.

Előfizetések és hirdetések »Mòrszka Krajínára« felvétetnek Erdőssy Barnabás papir és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katólikus templom mellett.

K oddaji je

dvá kat. ptuga neobtercsene logojce, pri glávnoj ceszti v Andrej-szkom há-tári. Vecs sze pozvé pri CSÁSZÁR kmeti v Ivanovci p. Fokovci.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnimi potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

Zahtevajte edino le »Palma«.

Birtokbérbeadás.

Sebeborcin kb. 45 hold szántó és kaszáló kb. 25 hold erdőnek lombgyűjtésével, lakóház, a szükséges gazdasági épületekkel, felszereléssel és állatállománnyal bérbe adatik. Bővebb felvilágosítást nyújt: TOPLAK JÓZSEF kereskedő Dolnja Lendaván.

Z-árendedávanye vérsztva.

V Sebeborci z okóli 45 plúgov orátjé zemlé i trávníkov obsztojécse vérsztvo, z 25 plúgov logá sztele grablányom, z sztanüvanya hí'zov i vérsztvenov hrambov, z inventálom i 'zivínov sze za dogovorjeno cêno i dóbo z árende dá. — Vecs sze zvê pri: TOPLAK JÓZSEF tržeci v DOLNJOJ LENDAVI.

Halló prijatel! Csi sze ti vóra pokvarí, neszi jo k vörari; csi pa ti krscsák trbê. küpi ga pri klobicsári pri SZUKICS JURI v MUR. SOBOTI (prêk od 'zidovszke cerkvi).

gdé bodes rédno obszliženi i dobis dobro blágo po fál cêni. V szkladicsi krscsáki (klobúki) nájnövése BECS-ke i GRAZ-ke móde. Popravila krscsákov dobro i fál. Probajte, sze zagvüsate!

ODAJIJE ena nova híša. — Stoji 3 sobe, 1 kuhinja, 1 štala, 1 klet. Svin-ski hlevi, velko dvorišče in lepi vrt Fundušaje 340 k². — Zvej se lahko pri NOVAK PRANCI zidarskem podj. Muiski Soboti.

ODDA SZE

edna szplô dobroga sztána hí'za z ográdecem i z vérsztvenov hrambov, eventual tüdi z grüntom V hí'zi je dúgo obsztojécsa peka-rija z kompletnim inventálom. Tó vsze po fál cêni. Vecs sze zvê pri: RÁFL KÁROLY krscsmári v ROGAŠOVCI.

KECSKE fiatal, fejős megvételeire kerestetik. Bővebbet a Prekmürska Tiskarnában.

V lastnem interesu

pazite, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« v zabo-čkíh in ne kako ponaredbo. —

Na novi, rjavo-modro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Franck« in »kavni mlinček«. —

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zboljajuje in pocenjuje vsako kavo!